

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Kompletteringshäfte

till

Kursplaner och metodiska anvisningar för gymnasiet

(Kungl. Skolöverstyrelsens skriftserie 36.)

Undervisningen i samhällskunskap på gymnasiet m. m.

Kungl. Maj:t har i ämbetsskrivelse till skolöverstyrelsen den 13 maj 1960 meddelat följande.

Genom beslut den 8 maj 1959 anbefalldes Kungl. Maj:t skolöverstyrelsen att till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de åtgärder, som borde vidtagas av Kungl. Maj:t för att samhällsläran skulle bli ett självständigt läroämne i gymnasiet, och rörande viss därmed sammanhängande fortbildning av lärare.

I underdånig skrivelse den 26 februari 1960 har skolöverstyrelsen avgivit förslag som nyss sagts.

Kungl. Maj:t förordnar, att läroämnet historia med samhällslära på gymnasiet i de allmänna läroverken skall från och med läsåret 1960/61 successivt uppdelas i två läroämnen, benämnda det ena historia och det andra samhällskunskap.

Kungl. Maj:t — som vill framdeles utfärda kungörelse om därmed sammanhängande ändring av läroverksstadgan — utfärdar kungörelse angående timplaner för rikets allmänna läroverk, vilken kungörelse kommer att införas i Svensk författningssamling.

Härjämte förordnar Kungl. Maj:t, att de av Kungl. Maj:t den 26 februari 1954 fastställda kursplanerna för gymnasiet i de allmänna läroverken skola, i vad de avse

historia med samhällslära, erhålla ändrad lydelse på sätt angives i härvid fogad bilaga.

Tillika föreskriver Kungl. Maj:t, att de sålunda utfärdade kursplanerna för historia och samhällskunskap skola tillämpas från och med läsåret 1960/61 beträffande ring I⁴, från och med läsåret 1961/62 beträffande ringarna II⁴ och I³, från och med läsåret 1962/63 beträffande ringarna III⁴ och II³ samt från och med läsåret 1963/64 beträffande ringarna IV⁴ och III³ ävensom att, intill dess de nya kursplanerna erhållit tillämpning på viss ring, de hittills gällande kursplanerna alltjämt skola äga tillämpning beträffande ringen.

Vad angår skolöverstyrelsens förslag beträffande utbildningen av lärare i samhällskunskap vill Kungl. Maj:t framdeles meddela beslut.

Vidare anbefaller Kungl. Maj:t skolöverstyrelsen att

dels vidtaga de ändringar i de metodiska anvisningarna, som påkallas av de fastställda ändringarna av kursplanerna,

dels ock giva vederbörande ämneskonferenser erforderliga anvisningar och föreskrifter rörande genomförandet av de nya kursplanerna för historia och samhällskunskap.

Slutligen bemyndigar Kungl. Maj:t skolöverstyrelsen att besluta om de avvikelser från kursplanerna för gymnasiet i historia och samhällskunskap, som må befinnas erforderliga för viss ring under det läsår, varunder nämnda kursplaner första gången tillämpas beträffande ringen.

Kursplaner för gymnasiet i de allmänna läroverken

HISTORIA

1. Mål

Undervisningen i historia har till uppgift att vidga och fördjupa lärjungarnas insikter i allmän och nordisk historia med beaktande av vad som är av större betydelse för förståendet av vår egen tids kultur och samhällsliv och att därvid bibringa dem en föreställning om historiskt betraktelsesätt och historisk kritik. På allmän linje skall särskild vikt läggas vid den sociala, ekonomiska och konstitutionella historien.

2. Kursfördelning

A. Allmän linje

a. 4-årig linje.

Ring I (3 timmar). Allmän historia från 1919 till innevarande tid. Sveriges och dess nordiska grannländers historia från 1919 till innevarande tid. Kort översikt över Främre Orientens forntid. Det antika Grekland med huvudvikten på kulturutvecklingen. Det antika Rom med huvudvikten på samhällsutvecklingen samt världsväldets uppkomst och utveckling.

Ring II (3 timmar). Allmän historia från omkring 400 till omkring 1720. Nordisk historia till omkring 1720. Källstudier i anslutning till kursen. Studiebesök.

Ring III (3 timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1720 till omkring 1870. Källstudier i anslutning till kursen. Studiebesök.

Ring IV (3 timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1870 till innevarande tid. Källstudier i anslutning till kursen. Översiktlig repetition av hu-

vudlinjer i allmän och nordisk historia med tyngdpunkten på de senaste århundradena.

b. 3-årig linje

Ring I (3 timmar). Allmän och nordisk historia till omkring 1600. Källstudier i anslutning till kursen. Studiebesök.

Ring II (3 timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1600 till omkring 1815. Källstudier i anslutning till kursen. Studiebesök.

Ring III (3 timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1815 till innevarande tid. Källstudier i anslutning till kursen. Översiktlig repetition av huvudlinjer i allmän och nordisk historia med tyngdpunkten på de senaste århundradena.

B. Latinlinjen

a. 4-årig linje

Ring I (2 timmar). Samma kursmoment som i A I⁴.

Ring II (3 timmar). Lika med A II⁴.

Ring III (3 timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1720 till omkring 1900. Källstudier i anslutning till kursen. Studiebesök.

Ring IV (2 timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1900 till innevarande tid. Källstudier i anslutning till kursen. Översiktlig repetition av huvudlinjer i allmän och nordisk historia med tyngdpunkten på de senaste århundradena.

b. 3-årig linje

Ring I (3 timmar). Lika med A I³.

Ring II (3 timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1600 till omkring 1870. Källstudier i anslutning till kursen. Studiebesök.

Ring III (2¹ timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1870 till in-

¹ Timalet äger icke tillämpning, förrän Kungl. Maj:t därom särskilt förordnar.

nevarande tid. Källstudier i anslutning till kursen. Översiktlig repetition av huvudlinjer i allmän och nordisk historia med tyngdpunkten på de senaste århundradena.

C. Reallinjen

a. 4-årig linje

Ring I (2 timmar). Lika med L I⁴.

Ring II (3 timmar). Lika med A II⁴.

Ring III (2 timmar). I huvudsak samma kursmoment som i A III⁴.

Ring IV (2 timmar). I huvudsak samma kursmoment som i A IV⁴.

b. 3-årig linje

Ring I (2 timmar). Allmän och nordisk historia till omkring 1560. Källstudier i anslutning till kursen. Studiebesök.

Ring II (2 timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1560 till omkring 1815. Källstudier i anslutning till kursen. Studiebesök.

Ring III (3¹ timmar). Allmän och nordisk historia från omkring 1815 till in-
nevarande tid. Källstudier i anslutning till kursen. Översiktlig repetition av huvudlinjer i allmän och nordisk historia med tyngdpunkten på de senaste århundradena.

SAMHÄLLSKUNSKAP

1. Mål

Undervisningen i samhällskunskap har till uppgift att vidga och fördjupa lärjungarnas kännedom om det nutida samhällets byggnad och verksamhet och klargöra innebörden av vår egen tids viktigare samhällsproblem. På allmän linje bör därvid kunna uppnås en förhållandevis allsidig och fast kunskap om samhällslivet, företrädesvis i vårt eget land.

¹ Timalet äger icke tillämpning, förrän Kungl. Maj:t därom särskilt förordnar.

2. Kursfördelning

A. Allmän linje

a. 4-årig linje

Ring III (2 timmar) och *ring IV* (2 timmar). Sveriges statskick, stats- och kommunalförvaltning. Kontrollen inom förvaltningen och rättssäkerheten. Tryckfriheten. Tidningspressen, filmen, radion och televisionen som kunskapskällor och propagandamedel. Befolkningsfrågan. Det svenska samhällets sociala struktur. Arbetsmarknadsfrågor. Teoretisk yrkesorientering. Socialpolitik och sociallagstiftning. Samhällsrörelser. Det politiska partiväsendet. Samhälls- ekonomiens grunder. Ekonomisk politik. Offentlig och enskild hushållning. Näringslivets organisationer. Brott och straff. Några viktigare punkter ur civilrätten. Medborgarna och försvaret. Staternas inbördes förhållanden. Förenta nationerna och andra internationella organisationer. I anslutning till de svenska förhållandena drag ur andra länders samhällsförhållanden. Orientering angående olika hjälpmedel vid samhällsstudiet och övning i att utnyttja sådana. Studiebesök.

b. 3-årig linje

Ring II (2 timmar) och *ring III* (2 timmar). Lika med A III⁴ och A IV⁴.

B. Latinlinjen och reallinjen

a. 4-årig linje

Ring III (1 timme) och *ring IV* (2 timmar). I huvudsak samma kursmoment som på allmän linje.

b. 3-årig linje

Ring II (1 timme) och *ring III* (2¹ timmar). I huvudsak samma kursmoment som på allmän linje.

Försök med treårig studiegång i ryska på gymnasiet samt kursplan i ryska.

Genom beslut den 20 maj 1960 har Kungl. Maj:t bemyndigat skolöverstyrelsen att efter prövning i varje särskilt fall lämna läroanstalt medgivande att på

gymnasiet försöksvis anordna undervisning i ryska med treårig studiegång enligt följande timplaner:

Ämnen	Allmän linje						Reallinje					
	I ¹	II ⁴	I ³	Social gren		I ¹	II ⁴	I ³	Biologisk gren		Matematisk gren	
				III ⁴ / II ³	IV ⁴ / III ³				III ⁴ / II ³	IV ⁴ / III ³		
Engelska	3	3	3	3	—	3	3	3	3	—	3	—
Tyska	3	5	3	—	—	3	5	3	—	—	—	—
Franska	4	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—
Ryska	—	5	5	5	3	—	5	5	5	3	5	3
<i>Frivilligt ämne:</i>												
Engelska	—	—	—	—	3	—	—	—	—	3	—	3

Tillika har Kungl. Maj:t föreskrivit, att beträffande ifrågavarande försöksverksamhet skall i övrigt gälla vad som föreskrivits genom nådigt beslut den 4 mars 1955 angående undervisning i ryska vid allmänna läroverken m. m., dock att ifråga om den skriftliga prövningen i studentexamen skall gälla vad skolöverstyrelsen bestämmer.

Med anledning av Kungl. Maj:ts beslut och med stöd av bemyndigande i ovan nämnda nådiga beslut den 4 mars 1955 har skolöverstyrelsen fastställt följande kursplan för den treåriga studiegången i ryska på gymnasiet. Härtill har även fogats den tidigare fastställda kursplanen (Aktuellt från skolöverstyrelsen 1956: 34 s. 498) för tvåårig studiegång i ryska på vissa linjegränar.

RYSKA

1. Mål

Undervisningen i ryska har till uppgift att bibringa lärjungarna gott uttal, färdighet att läsa och förstå modern rysk text, förmåga att uppfatta talad ryska och någon färdighet att uttrycka sig på språket. Den avser därjämte att ge dem

någon kännedom om rysk litteratur och kultur och om sovjetiska samhällsförhållanden.

2. Kursfördelning

A. Allmän linje

Treårig studiegång

a. 4-årig linje

Ring II (5 timmar). Uttalet. Läsövningar efter elementarbok. Formlärens och syntaxens grunder. Grunden till det centrala ordförrådet. Hör- och talövningar. Realia (vardagsliv; geografiska, historiska, kulturhistoriska, politisk-administrativa data); litterära notiser. Tillämpningsövningar. — Repetition av viktigare kursmoment.

Ring III sociala grenen (5 timmar). Läsning (även kursivt) av lätta texter av varierat innehåll. Fortsatt studium resp. repetition av formlära och syntax. Påbyggnad av ordförrådet med särskilt beaktande av ordbildningsläran. Hör- och talövningar. Realia. — Repetitioner. — Under vårterminen två till tre skrivningar av versionstyp (med lexikalt hjälpmedel).

Ring IV sociala grenen (3 timmar). Läsning (intensivt och extensivt), även av tidningslektyr och teknisk (populärvetenskaplig) litteratur. Systematisk vidgning av ordförrådet. Hör- och talövningar. Realia. — Under höstterminen tre skrivningar av versionstyp (med lexikalt hjälpmedel).

b. 3-årig linje

Ring I (5 timmar). Lika med ring II⁴.

Ring II sociala grenen (5 timmar). Lika med ring III⁴ sociala grenen.

Ring III sociala grenen (3 timmar). Lika med ring IV⁴ sociala grenen.

Tvåårig studiegång

a. 4-årig linje

Ring III språkliga grenen (6 timmar). Läsövningar efter elementarbok (omkring 25 sidor). Det viktigaste av form-läran och aspektbildningen; syntaktiska upplysningar i samband med textläsningen. Ortografiska övningar (å skoltavlan). Enkla hör- och talövningar. Repetition av det lästa (grammatik och text).

Ring IV språkliga grenen (6 timmar). Läsning av text (omkring 60 sidor, därav några sidor poesi). Prov på äldre ortografi. Kursivläsning (även av tidningstext). Grammatiken i dess huvuddrag samt textkursen repeterade. Enkla skriftliga övningar (i begränsad omfattning). Enkla hör- och talövningar. Kännedom om rysk litteratur och kultur samt sovjetryska samhällsförhållanden (bibringas genom upplysningar i samband med textläsningen).

b. 3-årig linje

Ring II språkliga grenen (6 timmar). Lika med ring III⁴ språkliga grenen.

Ring III språkliga grenen (6 timmar). Lika med ring IV⁴ språkliga grenen.

B. Latinlinjen

Tvåårig studiegång

a. 4-årig linje

Ring III halvklassiska grenen (6 timmar). Lika med ring A III⁴ språkliga grenen.

Ring IV halvklassiska grenen (6 timmar). Lika med ring A IV⁴ språkliga grenen.

b. 3-årig linje

Ring II halvklassiska grenen (6 timmar). Lika med ring A III⁴ språkliga grenen.

Ring III halvklassiska grenen (6 timmar). Lika med ring A IV⁴ språkliga grenen.

C. Reallinjen

Treårig studiegång

a. 4-årig linje

Ring II (5 timmar). Lika med ring A II⁴.

Ring III (5 timmar). Lika med ring A III⁴ sociala grenen.

Ring IV (3 timmar). Lika med ring A IV⁴ sociala grenen.

b. 3-årig linje

Ring I (5 timmar). Lika med ring A II⁴.

Ring II (5 timmar). Lika med ring A III⁴ sociala grenen.

Ring III (3 timmar). Lika med ring A IV⁴ sociala grenen.

Italienska som tillvalsämne på gymnasiet samt kursplan i italienska.

Genom beslut den 20 maj 1960 har Kungl. Maj:t meddelat följande särskilda bestämmelser rörande undervisning i italienska på gymnasiet, att gälla tills vidare från och med höstterminen 1960:

1. Vid högre allmänt läroverk, där enligt beslut av skolöverstyrelsen italienska må förekomma som frivilligt läroämne (tillvalsämne) på gymnasiet, skall undervisningen i ämnet, såvida icke Kungl. Maj:t annat bestämmer, omfatta fyra veckotimmar i vardera av de två högsta ringarna.

2. Vid läroverk, som avses under p. 1, må undervisning i italienska anordnas, endast när antalet lärjungar, som anmält sig till undervisningen, uppgår till minst fem eller det lägre antal, som skolöverstyrelsen på grund av särskilda omständigheter må medgiva.

3. Skolöverstyrelsen äger meddela de särskilda föreskrifter rörande tim- och kursplaner samt studentexamen ävensom de särskilda bestämmelser i övrigt, som erfordras för här ifrågakvarande undervisning.

4. Vad ovan föreskrivits rörande högre allmänt läroverk skall, därest icke skolöverstyrelsen i något avseende medgivit annan anordning, gälla även beträffande försöks-gymnasier och kommunala gymnasier.

5. Frågor om anordnande av undervisning i italienska vid statsunderstödda privatläroverk prövas och avgöras av skolöverstyrelsen.

Framställning om rätt att anordna undervisning i italienska skall ingivas till överstyrelsen på det sätt som i överstyrelsens cirkulär den 4 maj 1955 (SÖF I /5,1311/) föreskrivits beträffande framställning om införande av undervisning i ryska och spanska.

Med stöd av Kungl. Maj:ts ovannämnda beslut har skolöverstyrelsen fastställt

följande kursplan i italienska på gymnasiet att tillämpas från och med höstterminen 1960.

ITALIENSKA

1. Mål

Undervisningen i italienska har till uppgift att bibringa lärjungarna gott uttal, förmåga att översätta italiensk text och i någon mån uppfatta talad italienska samt någon färdighet att uttrycka sig på språket. Den avser därjämte att giva dem någon kännedom om den italienska kulturen.

2. Kursfördelning

a. 4-årig linje

Ring III (4 timmar). Uttals- och läsövningar. Läsning av lättare text. Hör- och talövningar. Det viktigaste av formläran; syntax i anslutning till den lästa texten. Muntliga och skriftliga tillämpningsövningar.

Ring IV (4 timmar). Läsning (delvis kursivt) av valda författare, varav gärna några smärre avsnitt på vers eller prosa av klassiska diktare. Hör- och talövningar. Formläran repeterad; valda delar av syntaxen. Några viktigare moment av ordbildningsläran. Någon kännedom om Italien och den italienska kulturen. — Skrivningar av versionstyp.

b. 3-årig linje

Ring II (4 timmar). Lika med ring III⁴.

Ring III (4 timmar). Lika med ring IV⁴.

Ändrad kursplan i ämnet fysik på gymnasiet m. m.

Kungl. Maj:t har i ämbetsskrivelse till skolöverstyrelsen den 11 augusti 1960 meddelat följande.

Genom beslut den 26 februari 1954 fastställde Kungl. Maj:t kursplaner för gymnasiet i de allmänna läroverken, i vilka kursplaner ändring gjorts genom nådigt beslut den 13 maj 1960.

Med underdånig skrivelse den 15 juni 1960 har skolöverstyrelsen överlämnat ett inom överstyrelsen utarbetat förslag till ändrad kursplan i ämnet fysik på gymnasiet jämte yttranden i ärendet från Föreningen för matematisk-naturvetenskaplig undervisning och Föreningen i Lund för matematisk-naturvetenskaplig undervisning.

Kungl. Maj:t förordnar, att de av Kungl. Maj:t den 26 februari 1954 fastställda kursplanerna för gymnasiet i de allmänna läroverken skola, i vad de avse fysik, erhålla ändrad lydelse på sätt angives i härvid fogad bilaga.

Tillika föreskriver Kungl. Maj:t, att den sålunda utfärdade kursplanen för fysik skall tillämpas från och med läsåret 1960/61 beträffande ring I⁴, från och med läsåret 1961/62 beträffande ringarna II⁴ och I³, från och med läsåret 1962/63 beträffande ringarna III⁴ och II³ samt från och med läsåret 1963/64 beträffande ringarna IV⁴ och III³ ävensom att, intill dess den nya kursplanen erhållit tillämpning på viss ring, den hittills gällande kursplanen alltjämt skall äga tillämpning beträffande ringen.

Vidare anbefaller Kungl. Maj:t skolöverstyrelsen att

dels vidtaga de ändringar i de metodiska anvisningarna, som påkallas av den fastställda ändringen av kursplanerna,

dels ock giva vederbörande ämneskonferenser erforderliga anvisningar och föreskrifter rörande genomförandet av den nya kursplanen för fysik.

Slutligen bemyndigar Kungl. Maj:t skolöverstyrelsen att besluta om de avvikelser från kursplanen i fysik, som må finnas erforderliga för viss ring under det läsår, varunder nämnda kursplan för första gången tillämpas beträffande ringen.

Bilaga

Kursplaner för gymnasiet i de allmänna läroverken

FYSIK

A. Allmän linje

1. Mål

Undervisningen i fysik på allmän linje har till uppgift att göra lärjungarna förtrogna med några viktigare företeelser och erfarenhetslagar inom fysiken.

2. Kursfördelning

a. 4-årig linje

Ring I (2 timmar, varav 0,5 timmar laborationer). Akustik. Mekanikens grundbegrepp. Energiformerna och deras samband. Värmelära (påbörjad kurs).

Ring II (2 timmar, varav 0,5 timmar laborationer). Värmelära (avslutad kurs). Optik. Vågrörelselärens grunder.

Ring III (0,5 timmar, orienteringskurs). Orientering i modern fysik.

Ring IV sociala grenen (frivilligt ämne, 3 timmar, varav 1 timme laborationer). Elektricitetslära. Olika slag av strålning. Astrofysik. Atomfysik.

b. 3-årig linje

Ring I (2 timmar, varav 0,5 timmar laborationer). Värmelära. Optik. Vågrörelselärens grunder.

Ring II (0,5 timmar, orienteringskurs). Lika med A III⁴.

Ring III sociala grenen (frivilligt ämne, 3 timmar, varav 1 timme laborationer). Lika med A IV⁴ sociala grenen.

1001851222

B. Latinlinjen

1. Mål.

Undervisningen i fysik på latinlinjen har till uppgift dels att på fyraårigt gymnasium bibringa lärjungarna kunskaper motsvarande vad som genomgås i realskolans avslutningsklass, dels att giva lärjungarna en med experiment be-lyst orientering i modern fysik.

2. Kursfördelning

a. 4-årig linje

Ring II (2 timmar, varav 0,5 timmar laborationer). Mekanik. Akustik. Energi-former och energiomvandlingar.

Ring III (0,5 timmar, orienteringskurs). Lika med A III⁴.

b. 3-årig linje

Ring II (0,5 timmar, orienteringskurs). Lika med A III⁴.

C. Reallinjen

1. Mål

Undervisningen i fysik på reallinjen har till uppgift att bibringa lärjungarna sammanhängande kännedom om de viktigaste företeelserna, erfarenhetslagarna och teorierna inom fysikens olika områden jämte praktiska tillämpningar av allmänna betydelse och samtidigt göra dem förtrogna med experimentell undersökningsmetod.

2. Kursfördelning

a. 4-årig linje

Ring I (2 timmar, varav 0,5 timmar laborationer). Enheterna för längd, massa, tid. Täthet. Mekanik (inledande kurs). Värmelära (påbörjad kurs).

Ring II (2 timmar, varav 0,5 timmar laborationer). Värmelära (avslutad kurs). Elektricitetslära (påbörjad kurs).

Ring III (5 timmar, varav 1 timme laborationer). Elektricitetslära (fortsatt kurs). Geometrisk optik. Fotometri. Våg-rörelselära. Akustik. Skriftliga arbeten.

Ring IV (4,5 timmar, varav 0,5 timmar laborationer). Elektricitetslära (avslutad kurs). Mekanik (utvidgad kurs). Fysikalisk optik. Olika slag av strålning. Astrofysik. Atomfysik. Skriftliga arbeten.

b. 3-årig linje

Ring I (2 timmar). Enheterna för längd, massa, tid. Täthet. Mekanik (inledande kurs). Värmelära. Elektricitetslära (påbörjad kurs).

Ring II (5 timmar, varav 1 timme laborationer). Lika med R III⁴.

Ring III (4,5 timmar, varav 0,5 timmar laborationer). Lika med R IV⁴.

Pris 35 öre

Stockholm 1960

STATENS REPRODUKTIONSANSTALT
366780

